

מטעמי תורת ז"לים

פרשת אחרי מות – מעלתם של נדב ואביהוא

התורה מתארת את מעשיהם של נדב ואביהוא בניו של אהרן הכהן בשעה שהם הקריבו "אֵש זָרָה" אשר לא צוה ביום חנוכת המשכן, שבעקבותיה יצאה אש מאת ה' והרגה אותם כפי שנאמר "וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נְדָב וְאָבִיהוּא אֵשׁ מִחֶתְתוֹ וַיִּתְּנוּ בָהֶן אֵשׁ וַיִּשְׂמִימוּ עָלֶיהָ קִטְרֶת וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צָוָה אֹתָם: וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה': וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן הוּא אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' לֵאמֹר בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶכְפַּד וַיָּדַם אֶהֱרֹן" (ויקרא י, א - ג). ומשה ציוה את כל ישראל לבכות על מותם (ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל פרשת בראשית ד"ה והארץ וכו') כפי שנאמר "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל אֶהֱרֹן וְלֹאֲלֶעָר וְלֹאֲיִתְקַמְר בְּנֵיו רֵאשִׁיכֶם אֶל תִּפְרְעוּ וּבְגֵדֵיכֶם לֹא תִפְרְמוּ וְלֹא תִמְתּוּ וְעַל כָּל הָעֵדָה יִקְצַף וְאֲחִיכֶם כָּל בַּיִת יִשְׁרָאֵל יִכְפוּ אֶת הַשָּׂרֶפָה אֲשֶׁר שָׂרַף ה'" (ויקרא י, ו) (ראה יאור החיים הקדוש' ויקרא י, ו).

ויש להבין, אם נדב ואביהוא בני אהרן הכהן מתו על ידי ה' מחמת חטאם שהקריבו "אֵש זָרָה", אז מדוע כל ישראל בכו על מותם?

נדב ואביהוא היו גלגול נפש אדם הראשון ולכן המשכן התקדש על ידם

נדב ואביהוא היו גלגול של אדם הראשון (ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל פרשת אחרי מות סימן י"ו על הפסוק ויודבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן ד"ה ולכן אמר בקרוב) **מחלק 'הנפש' שלו** (ספר הגלגולים' להארי"י ז"ל חלק ליקוטים דף לו ע"א ד"ה כל כתף השמאלי, 'מאורי אורי' פרשת אחרי מות ד"ה וז"ל הנה משה' בשם הארי"י ז"ל) **והיה כל אחד 'חצוי' מאדם הראשון ויחד נעשו לאחד** (ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל פרשת אחרי מות סימן י"ו על הפסוק ויודבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן ד"ה ויהטעם שלא זכו ד"ה ויחזור לענין). **ונרמז שהתגלגל אדם הראשון בתוך נדב בפסוק "וַיֹּאֲלֶה שְׁמוֹת בְּנֵי אֶהֱרֹן הַבְּכֹר נְדָב וְאָבִיהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתְמָר" (במדבר ג, ב) כי נאמר "הַבְּכֹר נְדָב" כדי לרמוז על אדם הראשון שהיה ראש **לבכורים**, וכפי שנאמר גם על דוד המלך "אֶף אֲנִי בְּכוֹר אֶתְנַהוּ" (תהלים פט, כח) לפי שגם הוא היה גלגול אדם הראשון (ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל פרשת אחרי מות סימן י"ו על הפסוק ויודבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן ד"ה ולכן אמר בקרוב). **וכן נרמז גלגול אדם הראשון גם באביהוא, כי שמו אביהוא זה צירוף "אבי הוא" כלומר אבינו הראשון** (ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל פרשת אחרי מות סימן י"ו על הפסוק ויודבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן ד"ה ענין נדב ואביהוא) (להרחבה על גלגול אדם הראשון בדוד המלך ראה מאמרנו לפרשת שמ"ג – גלגוליו של דוד מלך המשיח).**

גלגולם הקודם של נדב ואביהוא נרמז בתורה כאשר עשו ישראל את חג הפסח במדבר שנאמר "וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרִבִים בְּמִדְבַר סִינַי" (במדבר ט, ה), כי היו אנשים שנשארו את גופותיהם של נדב ואביהוא ולא יכלו לעשות את הפסח בי"ד בניסן (יצרור המור' פרשת בהעלותך פרק ט על הפסוק 'ואמר ויהי אנשים) וכפי שאמרו "אֲנַחְנוּ טְמֵאִים לַנֶּפֶשׁ אָדָם" (במדבר ט, ז) וכוונתם היה כי נדב ואביהוא הם **גלגול נפש אדם הראשון (ישער הפסוקים' להארי"י ז"ל פרשת שמ"ג ע"א ד"ה ועתה נבא לביאור, ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל חלק שני בסדר הגלגול דף ט ע"א ד"ה יועד שהיו שתוי יין). **וכן נרמז גלגולם גם בפסוק "אֲחֵרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ" (ויקרא טז, א) שהכוונה לשתי מיתות שהיו להן, אחת "וַיָּמָתוּ" בזמן אדם הראשון, והשניה "אֲחֵרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן" בגלגול נדב ואביהוא (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל חלק שני בסדר הגלגול דף ט ע"א ד"ה יועד שהיו שתוי יין). **ועוד אמר הקב"ה למשה רבינו בהר סיני על חנוכת המשכן כי "אֲנִי עֹתִיד לְקַדֵּשׁ אֶת הַבַּיִת הַזֶּה וּבָאָדָם גְּדוֹל אֲנִי מְקַדְּשׁוּ" (ראה ויקרא רבה יב, ב), שכוונתו לרמוז על מישהו שהיה גלגול אדם הראשון (זרע ברך' מהדורה שניה פרשת שמ"ג דף נג ע"א טור א ד"ה אמנם לפי האמת).******

ה' ציוה לעשות "שבעת ימי מילואים" במשכן כנגד שבעת ימי בראשית, ולהקריב אז במשכן קרבנות על מנת למלא את חסרון העולם שנעשה על ידי חטא אדם הראשון ולכפר על חטאו (יצרור המור' פרשת אחרי מות פרק טז ד"ה וכן סמך). **לכן כל מה שנעשה בששת ימי בראשית נעשה גם במעשה עשיית המשכן. וכמו ש'פטירת' אדם הראשון היתה במוצאי שבת בראשית הוא היום השמיני לבריאה כאשר פרוח ממנו 'הנשמה היתירה' וכפי שנרמז בפסוק "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפְּשׁ" (שמות לא, יז) שכיון שעברה שבת אמר "וַיִּבֶן אֲבָדָה נֶפֶשׁ!" (ראה גמ' ביצה דף טו ע"א), **לכן גם נדב ואביהוא שהיו גלגול אדם הראשון מתו ביום השמיני למילואים ונתקדש בהם הבית** (זרע ברך' לרי ברכיה ברך מהדורה שניה פרשת שמ"ג דף נג ע"א טור א ד"ה אמנם לפי האמת). ואף שהתבסס העולם והתכפר חטא אדם הראשון בפטירתם, אך כל הטומאות שהתפשטו בעולם מחטאו כמו 'הנגעים' ו'הזיבה' ו'הנידה' נשארו. לכן נסמכו עניני הטומאה ב'פרשת מצורע' לפסוק "אֲחֵרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ" (ויקרא טז, א) **כי הם היו גלגולו של אדם הראשון** (יצרור המור' פרשת אחרי מות פרק טז ד"ה וכן סמך ד"ה ולפי שידוע).**

משה רבינו אמר לאהרן הכהן אחרי פטירת בניו, כי הוא ידע שהמשכן היה צריך להתקדש במותו של צדיק (רש"י ספר ויקרא י, ג ד"ה הוא אשר דבר) כפי שאמר לו ה' "אֲנִי עֹתִיד לְקַדֵּשׁ אֶת הַבַּיִת הַזֶּה וּבָאָדָם גְּדוֹל אֲנִי מְקַדְּשׁוּ" (ויקרא רבה יב, ב), אך היה סבור שייבחר ה' באחד משניהם. ועתה שראה כי מתו שני בניו – הבין שבניו גדולים יותר משניהם (רש"י ויקרא י, ג ד"ה הוא אשר דבר) **וכי הם היו ממש גלגול נפש אדם הראשון ותיקונו** (ישער הגלגולים' להארי"י ז"ל חלק שני בסדר הגלגול דף ט ע"א ד"ה יועד שהיו שתוי יין ועיי"ש) **ומיתתם היה כדי להתקדש בכבודו של מקום** (יצרור המור' פרשת שמ"ג סוף ד"ה ואמר הוא אשר דבר). **אז אהרן הצדיק עליו את הדין ושמוח על הגזירה האלקית** (יצרור המור' פרשת שמ"ג סוף ד"ה ובכאן הודיע מעלת אהרן). אמנם נדב ואביהוא מצידם דווקא חשבו שמהם ואהרן הם המתאימים למות בעת חנוכת המשכן, ולכן היו אומרים בחייהם "מתים ימותו שני זקנים" (ראה ימדרש תנחומא' פרשת אחרי מות אות ו ד"ה אחרי מות שני) ועל ידי זה יהיה שלימות העולם (תפארת יחונתן לרי יחונתן אייבשיץ פרשת שמ"ג י, ג ד"ה ויאמר משה).

נדב ואביהוא רצו לתקן את חטא אדם הראשון אך באו לכלל טעות בשגגה

נדב ואביהוא היו צדיקים גדולים וכיוונו את ליבם לאביהם שבשמים (תולדות יצחקי לרי יצחק נעשכ"ו פרשת אחרי מות על הפסוק 'בקרבתם לפני ה' וימותו) **ורצו לתקן את חטא אדם הראשון** (ישער הפסוקים' להארי"י ז"ל פרשת שמ"ג ע"א ד"ה אבל הענין הוא) **שהם היו גלגול** (ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל פרשת אחרי מות סימן י"ו על הפסוק ויודבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן ד"ה ולכן אמר בקרוב) **חלק הנפש שלו** (ספר הגלגולים' להארי"י ז"ל חלק ליקוטים דף לו ע"א ד"ה כל כתף השמאלי). **ולכן הם התקרבו לפני 'אור**

העליון' בחיבת הקודש (אור החיים הקדוש' ויקרא טז, א ד"ה או יאמר על זה) **והחליטו לפעול בעומק השגתם, אך למעשה נשאו דבוקים למעלה. מטעם זה נאמר עליהם שמתתם הגיעו "בְּקִרְבָּתְכֶם לִפְנֵי ה'" (ויקרא טז, א) ולא 'בהקריבם' הקטורת לפני ה'. והיה להם בזה מעלה גדולה ויתרה שהם המכובדים של ה' יתברך והקרובים אליו (ישלי"ה הקדוש' תורה שבכתב פרשת ויקרא ד"ה אכן נתקיים), ובמותם הם כיפרו על עוון אדם הראשון (יצרור המור' פרשת אחרי מות פרק טז ד"ה ולפי שטתרת אלו הטמאות).**

כוונתם של נדב ואביהוא היתה לשם שמים (ישער הפסוקים' להארי"י ז"ל פרשת שמני ד"ה וזה סוד מה) **ולטובה, לעשות תיקון** (מחשוף הלבן' פרשת שמני דף נא ע"ה טור ב ד"ה דרך אניה בלב ים) **ועילוי לשכינת עוזנו** (מחשוף הלבן' פרשת פנחס דף דף פב ע"ב ד"ה ועכשיו אפשר לרמוז), **אך כיוון שעשו מעשה ולקחו קטורת לבדם, ללא סיוע של אהרן אביהם** (ראה זוהר פרשת אחרי מות דף נז ע"ב ד"ה דבר אחר) **וכן ללא סיוע של משה רבינו או אלעזר ואיתמר אחיהם** (ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל ויקרא ד"ה ונבאר עתה כוונת נדב ואביהוא), **וכן משום שהם עדיין לא היו נשואים** (אור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נז ע"ב ד"ה 'יתו פתחו ואמרו' ממהר"ח) **אף שהיו כבר מעל גיל עשרים** (עפ"י 'מגיד מישרים' פרשת שמני ליום כ"ו ניסן ד"ה 'ואוף בחובא דאהרן. אמנם ראה 'מגלה עמוקות - רב אופנים' אופן צ' שכתב לפי הבנתו בזהר כי היו קטנים מגיל עשרים) **לכן גם השכינה לא שרתה עליהם** (אור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נז ע"ב ד"ה 'יתו פתחו ואמרו' ממהר"ח) **ונאחזו בהם 'החיצוניים' הנקראים 'אש זרה'** (ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל ויקרא ד"ה ונבאר עתה כוונת נדב ואביהוא), **כי כל מקום שלא שורה שם השכינה, שורה שם הסטרא אחרא** (אור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נז ע"ב ד"ה 'יתו פתחו ואמרו' ממהר"ח).

נדב ואביהוא לא נשאו נשים כי חשבו שחטא אדם הראשון מתוקן בימיהם, ולכן כבר אין צורך לשאת אשה לתיקון הדבר שעל ידו חטא אדם הראשון (מנחת ישראל' לר' ישראל נתן אלטר מפסיסטין פרשת וירא ד"ה 'במאמר היערות דבש' בהגהה), **ודי היה להם לבוא לשלימות אחד עם השני ולהיות יחד לנפש אחת** (עפ"י 'מחשוף הלבן' לר' יעקב אבוחצירא פרשת פנחס דף פב ע"ב ד"ה ועכשיו נדבר). **נדב ואביהוא הביאו פנימה 'אש' שנאמר "וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֱתָם" (ויקרא י, א) (ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל ויקרא ד"ה ונבאר עתה כוונת נדב ואביהוא) והיה זה באותה השעה ש'הסטרא אחרא' אחז באש שהם הביאו (מקדש מלך' לר' שלום בזאנגלו על זוהר פרשת אחרי מות דף נז ע"ב ד"ה יראת ה') **אף שלא התכוונו לכך. וכן הם רצו לנסך יין רגיל, אך בגלל ש'החיצוניים' דבקו בהם ונגעו גם ביין הם עשו אותו 'יין נסך'. ועל זה אמרו רבותינו שנדב ואביהוא כביכול 'שותו' יין נסך** (ליקוטי תורה' להארי"י ז"ל ויקרא ד"ה ונבאר עתה כוונת נדב ואביהוא). **כל זה היה לפי שבאותה העת לא היה בידם היכולת לתקן ובאו לידי טעות במעשיהם, ובסוף נענשו על שוגג** (ישער הפסוקים' להארי"י ז"ל פרשת שמני ד"ה אבל הענין הוא).**

מתוך כך בני אהרן גם הביאו קטורת שלא במועדה. כי לא היה זמן הקרבת הקטורת באותה שעה, שהרי זמנה הוא רק בבוקר או בערב בעת הדלקת המנורה או בשעה שיש מיתנה בעולם שאז הותר להקטירה (זוהר פרשת צו דף לג ע"ב ד"ה תא חזי). והם לא נזהרו מאכילה ושתייה קודם הכניסה פנימה להיכל, כי למדו מהר סיני ששם אכלו ושתו וגם אז ראו את השכינה ולא קרה דבר (ראה שמות פרק כד פסוק יא ורש"י שם) (זוהר חדש' פרשת נח דף כח ע"ב ד"ה וקודם ודיה ולאחר כן), **וגם חשבו כי בימיהם מתוקן חטא אדם הראשון לכן גם הותר להם שהסתכל בשכינה** (מנחת ישראל' לר' ישראל נתן אלטר מפסיסטין פרשת וירא ד"ה 'במאמר היערות דבש' בהגהה). **אמנם כל "החטאים" הללו היו חלשים ולא הצדיקו את מותם אלא שזה הצטרף לרצונו של ה' להתקדש בהם** (מגיד מישרים' למלאך המגיד של ר' יוסף קארו פרשת שמני ליום כ"ו ניסן ד"ה ואוף ודיה ותדע) **ולכפר על עוון אדם הראשון** (יצרור המור' פרשת אחרי מות פרק טז ד"ה ולפי שלטהרת אלו) **על ידי לקיחתם 'נפש תחת נפש'** (יצרור המור' פרשת אחרי מות פרק טז ד"ה ולפי שלטהרת אלו).

נשמות נדב ואביהוא עלו קרבן בכדי לחנוך את המשכן למעלה

הנה בכל דבר ראשון שבקדושה ה' יתברך מוכרח לקחת מהעולם הזה נשמות (יעץ הדעת טוב' על התורה למהר"ח פרשת אחרי מות ד"ה 'או ירצה על הדרך' ועיי"ש) **של צדיקים מובחרים** (מעשה רוקח' על התורה לר' אלעזר רוקח פרשת כי תשא ד"ה ועיין בליקוט שמואל) **ואותן הנשמות עולות כקרבן לה' ב'משכן של מעלה'** (תפארת יהונתן' פרשת וירא ד"ה ויאמר הנני. והוא עם תיקון עפ"י 'אלשיך הקדוש' פרשת תרומה כה טו) **אשר ממונה עליו מלאך מטטרו"ן** (מעשה רוקח' על התורה לר' אלעזר רוקח פרשת כי תשא ד"ה ועיין בליקוט שמואל). **ושם הם מוקרבים על גבי המזבח העליון. הקרבת הנשמות במשכן למעלה הן בסוד הפסוק "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה' מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרְבוּ אֶת קָרְבְּנֵיכֶם" (ויקרא א, ב), כי במשכן למטה מקרבים "מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן" ואילו במזבח העליון למעלה מקרבים "אָדָם" שנאמר "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָן לַה'" (יצמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד פרשת שמני ד"ה ואח"כ כל בית ישראל) (להרחבה על עניין המשכן התחתון מול המשכן העליון ראה מאמרנו לפרשת פקודי - 'השראת השכינה על הארץ').**

כך היה גם ביום חנוכת המשכן, הוא היום הראשון לירידת השכינה לארץ (יעץ הדעת טוב' פרשת אחרי מות ד"ה או ירצה על הדרך) **שנחנך אז המשכן למטה, ובאותה השעה היה צריך לחנוך** (יצמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד פרשת שמני ד"ה ובה יתורף מ"ש ז"ל) **גם את 'המשכן למעלה'** (עפ"י זוהר פרשת תרומה דף קנט ע"ה ד"ה ואי תימא והא, 'שושן סודות' לתלמיד הרמב"ן אות תקיד, 'שפתי כהן על התורה' פרשת תרומה ד"ה 'עוד אמרו ועשית את השלחן'). **לשם כך היה צריך להקריב למעלה דווקא נשמות של צדיקים שאין להם שום חטא, משום שאפילו צדיקים גדולים לא קרבים במשכן העליון מיד כשהם מתים אלא רק לאחר שהם נטהרים ומתמקדים מאיזה חטא שבידם על ידי ייסורים במשך זמן מה. ואילו 'לחנוכת המזבח' של מעלה היה צריך צדיקים שיוקרב למעלה ממש באותו היום שנחנך המשכן למטה, ולא יתאחר החינוך במשכן העליון אפילו יום אחד יותר מהחינוך במשכן למטה, לכן היה צריך צדיקים שאין בידם שום חטא** (יצמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד פרשת שמני ד"ה ובה יתורף מ"ש ז"ל. והוחלף פה לשון 'מקדש' בלשון 'משכן' עפ"י זוהר פרשת תרומה דף קנט ע"ה ד"ה ואי תימא והא) (להרחבה על עניין ירידת השכינה לארץ ראה מאמרנו לפרשת פקודי - 'השראת השכינה על הארץ').

והנה בכל הדור ההוא לא היו עוד אנשים בישראל כמו נדב ואביהוא (ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל פרשת אחרי מות ד"ה ענין נדב ואביהוא, זוהר פרשת אחרי מות דף נז ע"ה ד"ה ואיך דמתני, 'מגיד מישרים' לר' יוסף קארו פרשת שמני ליום כ"ו ניסן ד"ה ואוף בחובא דאהרן) **מימיו של אדם הראשון** (יצרור המור' לר' אברהם סבע תמו' של ר' יוסף קארו תחילת פרשת שמני ד"ה וידום אהרן), **לפי שהיו בהם נשמות עליונות ונעלמות מאוד** (ספר הליקוטים' להארי"י ז"ל פרשת בראשית ד"ה והארץ וכו', 'עמק המלך' שער עולם התורה פרק חמשים דף כט ע"ה טור ב), **והיו גדולי הדור** (ישער הפסוקים' להארי"י ז"ל פרשת שמני ד"ה וזה סוד מה) **מצדיקי האמת** (זוהר פרשת אחרי מות דף סא ע"ב ד"ה תאי חזי בני אהרן) **הגדולים** (יצמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד חלק א' פרשת שמני ד"ה אינבא לומר שלא ידאגו) **והנוראיים** (ליקוטי הלכות' לר' נתן ביורה דעה א' ריבית ה, לט), **בלי שום חטא ועוון בחייהם** (יצרור המור' תחילת פרשת אחרי מות ד"ה אחרי מות, 'מאורי אורי' לר' מאיר ביקיאם פרשת אחרי מות ד"ה אחרי מות) **וגדולים במעשיהם** (אור החיים הקדוש' לר' חיים בן עטר ויקרא י, א) **ובכוונותיהם לשם שמים** (מאורי אורי' לרב מאיר ביקיאם פרשת אחרי מות ד"ה אחרי מות), **אשר נכנסו לפרד"ס החכמה** (יצרור המור' פרשת שמני ד"ה ויקחו שני בני אהרן. ועיי"ש בדבריו הנפלאים), **ואף היו שקולים כנגד כל שבעים הסנהדרין** (זוהר פרשת אחרי מות דף נז ע"ב ד"ה 'ואיך דמתני').

נדב ואביהוא נבחרו לעלות למשכן של מעלה ביום חנוכת המשכן למטה, וזה היה כבודם. לכן ה' יתברך ציוה את אהרן הכהן ובניו הנותרים "ויאמר משה אל אהרן ואלעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפגעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמיתו ועל כל העדה קצף ונאחיקם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה'" (ויקרא י, ו). "ראשיכם אל תפגעו ובגדיכם לא תפרמו" – שציוה אותם לא להתאבל ולא לקרוע ולא לפרוע את ראשיהם ולא לפרוס את בגדיהם וכל שכן שלא לבכות, כי הם יודעים את הסוד שכל מותם של נדב ואביהוא היה לכבודם. אך שאר עם ישראל שאינם יודעים זאת הרי שהם "יבכו את השרפה אשר שרף ה'" כי להם זה נחשב לחורבן (יצמח דוד חלק א' פרשת שמיני ד"ה יחנה זהו ענין הכתוב הנ"ל ואח"כ). והוחלף פה לשון 'מקדשי' בלשון 'משכני' עפ"י זוהר פרשת תרומה דף קנט ע"א ד"ה ואי תימא והא). וכך היה שנשמותיהם עלו כקרובן על גבי המזבח ב'משכן' למעלה מה שהביא גם לחנוכתו של 'המשכן' למעלה ממש באותה העת שנחנך המשכן למטה (ישליה הקדושי מסכת תענית דרוש להספד מיתת הצדיקים ד"ה ועשו לי מקדשי. והוחלף פה לשון 'מקדשי' בלשון 'משכני' עפ"י זוהר פרשת תרומה דף קנט ע"א ד"ה ואי תימא והא) (וראה 'יצמח דוד' למחבר שו"ת בית דוד חלק א' פרשת שמיני ד"ה יא"נ בא לומר שלא כי מה שהמלאך המגיד הבטיח לר' יוסף קארו ז"ל שהוא עתיד להישירף לכבוד ה' יתברך כוונתו שיעלה על המזבח במשכן העליון כפי שזוכים הצדיקים ועי"ש).

נדב ואביהוא מתו על ידי אש מן השמים כמו הקרבנות שבמזבח

מותם של נדב ואביהוא לא היה על ידי מלאך המוות או כוחות הטומאה, אלא בשריפה על ידי ה' (יספר הליקוט' להארי"י ז"ל פרשת בראשית ד"ה והארץ וכו', מגלה עמוקות – רב אפניס' אופן צ) שמיד אחרי שירדה אש מן השמים ואכלה את הקרבנות, יצאה אש אחרת ואכלה את בני אהרן (יצרור המור' פרשת שמיני ד"ה ידום אהרן). האש שאכלה אותם יצאה מבין שני הכרובים שעל הארון, כמעין להב, והם נשרפו (זוהר חדש' פרשת נח דף כח ע"ב ד"ה ולאחר מכן). ונעשתה האש כמין שני חוטים שהתחלקו לארבעה, שניים נכנסו בחוטמו של האחד ושניים בחוטמו של השני (מדרש ספרא' שמיני אות כג) ובזה יצאה נשמתם, בעוד גופם ובגדיהם נשארם שלמים. לכן אחרי שהם מתו, יכלו לשאת אותם החוצה מההיכל בכותנותיהם (ירבינו בחיי' ויקרא י, ב ד"ה וכן אמרו ד"ה וכל המגפה, 'יצרור המור' פרשת שמיני ד"ה ואמר וימותו לפני ה'). 'חוקים' אלו שיצאו מבין הכרובים רמזו כי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כ'חוט' השערה להענישם על חטא כלשהו (לב אריה' פרשת אחרי מות אהרן יב ד"ה אבל לדרכינו).

נדב ואביהו נקראו 'מקרובי ה' ומיודעי' (מחשוף הלבן' פרשת פנחס דף נא ע"א טור ב ד"ה דרך אניה) וה' חס על כבודם, לכן שרף את גופם רק מבפנים אך השאיר את חיזונית גופם שלימה (זוהר פרשת אחרי מות דף סא ע"ב ד"ה אלא הכי אוליפנא) ואפילו בגדיהם לא נשרפו כפי שנאמר "ויקרבנו וישאם ככתנתם אל מחוץ למחנה" (ויקרא י, ה), כי מיתתם לא היתה מיתת הגוף אלא מיתת הנשמה (יצרור המור' פרשת שמיני פרק י ד"ה ואמר וימותו לפני ה') וגם היא לא נאבדה אלא רק יצאה (זוהר פרשת אחרי מות דף סא ע"ב ד"ה אלא הכי אוליפנא), שכאשר האש נכנסה בהם היא נגעה בנשמתם, ועל ידי כן נהיתה נשמתם מתלהבת בלהבת יוקדת אש, ויצאה מהגוף העכור בשביל להידבק ב'חי החיים' הוא הקב"ה (באר מים חיים' פרשת אחרי מות ד"ה וזה היה ענין מיתת בני אהרן). וכפי שהיה בחייהם התעוררות באהבה ותשוקה בערת כלפיך אש אל מלכם ברוך הוא, כן לעומתם יצאה אש מלפני ה' באהבתם ואכלה אותם בשריפת נשמתם, ונכללה נשמתם באור ה' (באר מים חיים' פרשת אחרי מות ד"ה ואפשר שגם), ודבקה במדרגה גבוהה שנחשבת בחינת 'האור הגנוז' לצדיקים (עפ"י 'מגיד מישרים' פרשת פנחס ליום כ"ד לתמוז ד"ה ולא הוזכרו).

'שריפת נשמתם' של נדב ואביהוא נחשבה כשריפת איברי עולה ואמורי חטאת במקדש של מטה (מאמר חיקור דין' להרמ"ע מפאנו חלק ד, יח, ישליה הקדושי מסכת פסחים מצה עשריה ד"ה ואמר שבעל התורה) וכפי שקרבן נאכל על ידי אש מן השמים כן נעשה להם, שיצאה אש מן השמים ו'אכלה' אותם (תפארת יהונתן' פרשת וירא ד"ה ויאמר הנה האש והעצים) בתוך הגוף (עפ"י ירבינו בחיי' ויקרא י, ב ד"ה וכן אמרו ד"ה וכל המגפה, 'יצרור המור' פרשת שמיני ד"ה ואמר וימותו לפני ה'). והם נכנסו אז בהשגה גדולה ומופלאה (ישליה הקדושי מסכת תענית דרוש להספד מיתת הצדיקים ד"ה ועשו לי מקדש). ומחמת חשיבותם הנעלמה ציוה ה' שכולם יבכו עליהם (יספר הליקוט' להארי"י ז"ל פרשת בראשית ד"ה והארץ וכו') כפי שנאמר "ויאמר משה אל אהרן ואלעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפגעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמיתו ועל כל העדה קצף ונאחיקם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה'" (ויקרא י, ו).

וזה הטעם שהיה צריך 'לשרוף' את נשמותיהם של נדב ואביהוא, ולא היה די בלקיחת נשמותיהם במיתה רגילה – לפי שבזה הורו לכל ישראל כי אותם שני בני אהרן הם 'קרבן כפרה'. וכפי שקרבן עולה נשרף על ידי אש מעת ה', גם הם נשרפו מאש שבאה מעת ה'. לכן נאמר שישאל בכו על "השרפה אשר שרף ה'" (ויקרא י, ו) לפי שהם היו מעין קרבן שנשרף (האלישיך הקדושי' פרשת ויקרא י, ו סוף ד"ה ושמה תאמר) שבמותם היו כפרה לכל תולדותם (האלישיך הקדושי' פרשת ויקרא י, ו ד"ה והנה למה). כי נדב ואביהוא לא מתו מחמת חטאם (ישליה הקדושי מסכת תענית דרוש להספד מיתת הצדיקים ד"ה ועשו לי מקדש, 'יצרור המור' פרשת בהעלותך פרק ט ד"ה ועוד תמצא כי יש) על ידי מלאך המוות, אלא בשריפה על ידי ה' (ועמק המלך' שער עולם התורה פרק חמשים דף כט ע"א טור ב). לפרוע מהם את חוב 'אביהם' הוא אדם הראשון. והיו ראויים לכך על שהיו דומים לו בחכמתו ודבקים בה' יותר מכל אחד אחר (יצרור המור' פרשת בהעלותך פרק ט ד"ה ועוד תמצא כי יש) והיו לגלולו (עפ"י 'יספר הליקוט' להארי"י ז"ל פרשת אחרי מות סימן י"ו הפסוק 'ידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן' ד"ה ולכן אמר בקרוב).

נדב ואביהוא הגיעו לשלימות ההתקרבות לה' (יבת עין' על התורה לר' מויאטמיר פרשת אמור דף פה ע"ב) וביקשו להתקרב ולחזות בשכינה על ידי מעשה הקטורת, ונדבקו נפשיותיהם בשכינה הנקראת 'אש אוכלה' (יעץ הדעת טוב' פרשת אחרי מות ד"ה או ירצה על הדרך) ומיתתם היתה 'מיתת נשיקה' (יצרור המור' פרשת שמיני ד"ה ויקחו שני בני אהרן, יעץ הדעת טוב' פרשת אחרי מות ד"ה או ירצה על הדרך). וזה מה שנאמר "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ" (ויקרא טו, א), "בְּקִרְבָּתָם" – שהתקרבו ונדבקו בשכינה הקדושה, "לִפְנֵי ה'" – בבית קודשי הקודשים, שאז התקיים בהם "וַיָּמָתוּ" במיתת נשיקה. ועל זה אמר ה' "בְּקִרְבֵי אֶקְדָּשׁ" (ויקרא י, א) כלומר שהמתקרבים התקדשו. ומעשה זה שונה משאר הצדיקים שקודם לכן מתים ורק אחר כך נדבקים בשכינה (יעץ הדעת טוב' פרשת אחרי מות ד"ה או ירצה על הדרך), שהרי נדב ואביהוא התקרבו ל'נשיקה' ואילו שאר הצדיקים ה'נשיקה' מתקרבת אליהם (אור החיים הקדושי' ויקרא טו, א ד"ה או יאמר על זה).

כאשר מורידים דמעות על מותם של צדיקים מתכפרים עוונותיהם של ישראל

כאשר ישראל חלילה חוטאים הם עֲרִיבִים זה לזה, כמו אברים שונים בגוף אחד שבהכאת אבר אחד הרי כל האברים מרגישים. וכמו שבעבר כאשר היה חולי בגופו של האדם היו עושים הקזת דם בזרוע על מנת להסיר את החולי, כך ה' יתברך לוקח את הצדיק הנקרא 'הזרוע של ישראל', ומיתתו מכפרת לכל עם ישראל שנחשבים לשאר אברי גופו (ישליה הקדושי מסכת תענית ד"ה ובוזוהר פרשת פנחס). ואז לוקח ה' כהן גדול' ב'משכן של מעלה' את נשמת הצדיק ומקריבו (ישליה הקדושי מסכת תענית ד"ה ובוזוהר פרשת פנחס, ישער המלך' לר' מרדכי מוויאלקטש שאר חמישי פרק ג, ובדמו

מתכפר לכל ישראל (השלייה הקדוש' מסכת תענית ד"ה 'ובזהרה פרשת פנחס'. והוחלף פה התיבה 'מקדש' בתיבה 'משכן' עפ"י זוהר פרשת תרומה דף קנט ע"א ד"ה ואי תימא והא) **כי נשמת הצדיק באה במקום 'קרבו', שהרי הצדיקים שקולים כנגד כל העולם** (יקב הישר' פרק צח ד"ה ומצאת טעם) **והדין מסתלק מהעולם עם סילוקם, ומתכפר לעוונות הדור** (זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה תו פתחו ואמרו).

כך היה אחרי פטירתו של שאול המלך ויונתן בנו, כאשר במשך שלוש שנים היה רעב בארץ בעקבות הצער של הגבעונים, ודוד המלך מסר שבעה מצאצאיו של שאול לידי הגבעונים כדי לרצותם, והגבעונים תלו אותם. **ואחר כך הלך דוד והביא את עצמות שאול המלך ויהונתן בנו שהיו בידי תושבי יבש גלעד וקבר אותם. ומיד אחרי המעשה הזה של דוד המלך נעתר ה' לארץ ופסק הרעב כפי שנאמר 'ויקברו את עצמות שאול ויהונתן בנו בארץ בְּנֵימֵן בְּצֵלַע בְּקֶבֶר קִישׁ אֲבִיו וַיַּעֲשׂוּ כֹל אֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ וַיֵּעָרֶךְ אֶלְקִים לְאַרְצָא אַחֲרַי כָּרִי'** (שמואל ב' כא, יד). **כלומר שדווקא אחרי שהושלמה מיתתם של שאול על ידי שהובאו לקבורה** (ויקרא רבה' כ, יג) **והוספדו כהלכה לפי כבודם** (מלבי"ם שמואל ב' כא, יג) **כיפר ה' על עוונותיהם של ישראל, כי מיתתם של צדיקים מכפרת** (ויקרא רבה' כ, יג) **כאשר הם עולים 'קרבו' בעליונים. וכנגדם ישראל למטה צריכים להוריד עליהם דמעות אשר באות במקום 'נסכים' כי אין קרבן שמוקרב בלא נסכים. ובפרט אם מת גדול הדור שצריך עליו הרבה 'נסכים'** (ישער המלך' לר' מרדכי מוילקאטש שער חמישי פרק ב ד"ה אמנם הוא כשהצדיק).

הכפרה לישראל במותם של הצדיקים תלויה בכך שיצטערו עליהם ויורידו דמעות. כי כאשר מורידים דמעות על אדם כשר גורמים שגם למעלה יורידו על הבוכה דמעות, ובאים רחמים על בני האדם (יעץ הדעת טוב - מאמרים' למהרח"ו 'יאמר לנפטר' ד"ה והנלע"ד, יעץ הדעת טוב' מכתב יד למהרח"ו שיצא בשנת תשס"ח עמ' רט אות תמב ד"ה אמרו ר"ל) לעשות עמהם טובה בעבור צערם (ישער המלך' לר' מרדכי מוילקאטש שער חמישי פרק ב ד"ה אמנם הוא כשהצדיק). **ולדבר הזה זוכה כל אדם מישראל אף אם איננו צדיק וישר, ודי בכך שבכה על סילוק הצדיקים** (יעץ הדעת טוב - מאמרים' למהרח"ו 'יאמר לנפטר' ד"ה והנלע"ד). **וכל מי שמצטער על אבידת ומיתת הצדיקים או מוריד עליהם דמעות, מכריז עליו הקב"ה שנמחלים עוונותיו** (זוהר פרשת אחרי מות דף נח ע"א ד"ה מכאן אוליפנט) **כפי שאמרו רבותינו "כל הבוכה על אדם כשר מוחלין לו על כל עונותיו בשביל כבוד שעשה"** (גמ' שבת דף קה ע"ב). **ובייסורים שמתייסרים ישראל על מיתתם של הצדיקים מתכפרים להם העוונות, אף אם המיתה עצמה באה על מנת לכפר על העוונות של אותם הצדיקים** (יאור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה 'תאנא אמר ר' יוסי מהרמ"ק).

המצטער ביום הכיפורים על פטירת נדב ואביהוא מובטח שלא ימותו בניו בחייו

עניין הצער על פטירת הצדיקים היה גם אצל נדב ואביהוא עליהם השלום, שהיו שקולים כמו אותם שבעים הסנהדרין ששימשו לפני משה רבינו, ובשל כך מיתתם כיפרה לכל ישראל (זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה ואית שמתני, והיא היתה עיקר הכפרה אף יותר מעבודת הקרבנות (צירור המור' תחילת פרשת אחרי מות ד"ה ולפי שהם עיקר הכפרה) **ומיד אחרי שהזכירה התורה את פטירת בני אהרן כפי שנאמר 'וַיַּדְבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה אַחֲרַי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקֶרְבָּתְכֶם לְפָנָי ה' וַיִּמָּוְנוּ'** (ויקרא טו, א) **הובא תיאור סדר עבודת יום הכיפורים** (ראה ויקרא פרק טו) **וזה על מנת ללמד שפטירת הצדיקים הללו מכפרת כמו יום הכיפורים** (ויקרא רבה' פרשה כא, יג). **ותיקנו רבותינו להזכיר את מיתתם של בני אהרן בקריאת התורה של יום הכיפורים, כדי שבזמן שישראל בגלות ואין להם את הקרבנות של יום הכיפורים, אזי זיכרון מיתת בני אהרן הוא זה שיכפר להם, והקריאה תיחשב במקום הקרבנות** (זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה תו פתחו).

נדב ואביהוא היו כנגד שני השעירים שמכפרים ביום הכיפורים (זוהר הקדוש פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה תו פתחו, 'צירור המור' תחילת פרשת אחרי מות ד"ה ולפי שהם). **וכמו שבשעירים היה שעיר אחד מוקרב לקב"ה והשעיר השני היה נשלח 'לעזאזל' כלומר לס"מ – כך גם שני בני אהרן שהיו צדיקים גמורים, נשמתם היתה החלק שניתן לקב"ה והתקרב למעלה על ידי** (יאור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה 'תו פתחו מהרמ"ק) **מלאך מטטרו"ן** (עפ"י 'אלשיך הקדוש' פרשת תרומה כה, ח-ט) **קרבן חטאת על ישראל, ואלו עניין מיתתם ניתן לס"מ על מנת שהתעסק עמו לפי שהוא חלקו. ובזה סר הדין מעל ישראל ונשאר להם רווחה** (יאור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה 'תו פתחו מהרמ"ק). **וכך גם בזמן הגלות, אם ישראל מצטערים על מיתת שני הצדיקים הללו ביום הכיפורים, נחשב להם כאילו הם מקריבים קרבנות ביום הזה לכפר על עצמם** (זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה תו פתחו).

לכן גם כיום שאין בית מקדש וּבְטָלָה עבודת המקדש שבקרבנות, עדיין נשארה קיימת זכירת מיתת בני אהרן לכפר על ישראל (צירור המור' תחילת פרשת אחרי מות ד"ה אחרי מות). **וצריך כל אדם לדאוג ביום הכיפורים על מותם של נדב ואביהוא** (יאור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה 'תו פתחו ואמרו מהרמ"ק) **אשר היו שקולים כנגד כל ישראל** (צירור המור' במדבר פרק ג על הפסוק 'ויאמר הברך') **ומותם היה נחשב לעם ישראל כמו חורבן בית המקדש, אף שלהם עצמם מיתתם היתה כבודם** (יצמח דוד' פרשת שמני ד"ה 'ואח"כ כ' בית' בשם השליה הקדוש) **שנתקדש בהם בית המקדש** (עפ"י 'זרע ברך' מהדורה שניה פרשת שמני דף נו ע"א טור א ד"ה אמנם לפי). **לכן צריך לעורר אז מעט את ההספד בהם** (יאור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה 'תו פתחו מהרמ"ק) **והצער הזה נחשב לאדם לייסורים** (יאור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה 'תאנא אמר' מהרמ"ק) **ועל ידי כן מתכפר לו** (יאור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה 'תו פתחו מהרמ"ק).

ביום הכיפורים קוראים את סיפור מיתת בני אהרן כדי לכפר על ישראל בהיותם מצטערים על מיתתם (יעץ הדעת טוב' מכתב יד הודפס בשנת תשסח בירושלים דף קנט טור ב אות שט) **וכל מי שמצטער ביום הכיפורים על אבידת ומיתת נדב ואביהוא הצדיקים או מוריד עליהם דמעות עליו נאמר 'יִרְאֶה זֶרַע יִצְרָאֵל יָמִים'** (ישעיה נג, ג) **(זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה מכאן אוליפנט) כלומר מובטח לו שלא ימותו בניו בחייו. ולא מחמת שאותו האדם ימות חלילה בקיצור ימים וכך לא יראה במותם של בניו, אלא אדרבא הוא 'יִצְרָאֵל יָמִים'** ועם זאת לא ימותו בניו בחייו שיזכה כ"י 'יִרְאֶה זֶרַע'. **הדמעות הללו שהאדם מוריד כנגד אותם שני הצדיקים נדב ואביהוא הם במקום הדמעות שחלילה נגזר עליו להוריד על בניו** (יאור החמה' על זוהר פרשת אחרי מות דף נו ע"ב ד"ה 'תאנא אמר ר' יוסי מהרמ"ק). **ובדבר הזה יזכה כל אדם לאורך ימים ושנים לו ולבניו, אמן.**

<p>העלון גם לעילוי נשמת: אליהו בן גינטי ז"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>לעילוי נשמת: אליהו בן גינטי ז"ל זי"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לרפואת שליטה של: יעקב בן רחל שהי יקיימו מניית חוליו ויחיה בריא וחזק בכל אבריו! זי"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לרפואת שליטה של: שירה בת חנה הי"ו רביקה בת חנה הי"ו רשימה שלפחות במהרה! זי"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לרפואת שליטה של: דוד יוסף בן זילפה שיחזור במהרה לאיכות בריא ושלו, אורך ימים ושנות חיים בשמחה! זי"ל ת.צ.ב.ה.</p>
<p>העלון גם לעילוי נשמת: רחל בת גרשון ושרה אשת דוד דוד בן ישי הנולד במרום ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לעילוי נשמת: ששון בן חנה זי"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לרפואת שליטה של: מיכל בת סול הי"ו אורך ימים ושנות חיים! זי"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לרפואת שליטה של: רפאל משה בן רבקה בכל ריפוי אבריו ופיקודו, ויזכה לבריאות איתנה לאורך שנים! זי"ל ת.צ.ב.ה.</p>	<p>העלון גם לרפואת שליטה של: שמואל בן אולגה הי"ו שחי יתברך יזכה אותו לחקים כקרב בית טאמן בישראל בקדושה וטהרה! זי"ל ת.צ.ב.ה.</p>

~ 4 ~

הלפצה ותורמות עבור ההדפס: 052-7675933 alon.torat.haim@gmail.com